

en låntager, at dennes fondsaktiver, beroende i et af låntageren udpeget depot i en værdipapircentral, skal tjene til sikkerhed for lån, der i forbindelse med afvikling af værdipapirhandler ydes af enten en clearingcentral eller en clearingdeltager. En sådan aftale om stiftelse af pant skal omfatte de til enhver tid værende fondsaktiver, som beror i depotet efter de enkelte afviklinger, dvs. også inklusive de fondsaktiver, der i et afviklingsforløb overføres til depotet.

Aftalen er ikke i sig selv udtryk for et retskrav med virkning for tredjemands rettigheder over for låntageren, men blot en legitimering af, at depotet er omfattet af en aftale om etablering af pant, og at der på den pågældende långivers vegne kan anmeldes pant i det af låntageren udpegede depot i umiddelbar forbindelse med, at denne stiller et træk til rådighed for låntageren til afviklingens gennemførelse.

Konstateres der i forbindelse med en afvikling behov for at yde en afviklingskredit, kan sikkerhedsretten mod låntageren udnyttes ved anmeldelse til registrering af en panteret i den pågældende værdipapircentral sammen med afviklingen. Hermed udføres sikringsakten, og der opnås beskyttelse af kravet over for tredjemand, jf. stk. 2.

I det omfang fondsaktiver beroende i depotet i forvejen er behæftet med registrerede rettigheder til fordel for andre fordringshavere, skal disse forudgående rettigheder respekteres.

I stk. 3 foreslås det, at clearingcentraler og clearingdeltagere, der i forbindelse med afvikling af handel med fondsaktiver finansierer andres erhvervelse af fondsaktiver (betalere), kan få en lovbestemt panteret i den del af de af erhververen anskaffede fondsaktiver, som ikke er videreoverdraget ved salg afviklet på samme tidspunkt som erhvervelsen. Heri ligger, at panteretten knytter sig til »nettoerhvervelsen« af fondsaktiver, og den foreslåede panteret svarer således i princippet til det fra lov om en værdipapircentral kendte betalingsforbehold. Dog er der den væsentlige forskel, at et betalingsforbehold låser fondsaktiverne fast på erhververens konto, indtil det er hævet, medens den foreslåede panteret kun omfatter nettoerhvervelsen af fondsaktiver. Panteretten forhindrer således ikke, at en køber erhverver fondsaktiver, som videresælges med samme afviklingstidspunkt som købet, ligesom panteretten kan gøres gældende af både en sælgende og en långivende part.

Erhvervelsen af fondsaktiver vil oftest ske i form af køb, men kan også ske på anden måde, f.eks. ved tegning. Ved afvikling i forbindelse med tegning foretages et tilsvarende udlæg, og der kan opstå en tilsvarende risiko som ved køb.

Det forhold, at panteretten knytter sig til nettoerhvervelsen af fondsaktiver, betyder desuden, at beta-

leren herudover må sikre sig, at de beløb, som erhververen af værdipapirerne modtager for videre-solgte fondsaktiver, anvendes til nedbringelse af betalers krav. I en clearingcentral betalingsformidling kan dette enten ske ved, at betalere fører både erhververens pengekonti og depoter over fondsaktiver eller ved, at der i værdipapircentralen etableres de fornødne styringsmekanismer, der sikrer, at fondsaktiver ikke videreoverdrages, uden at betalernes krav er indfriet og samtidig sikrer, at fondsaktiverne ikke i forbindelse med videresalg afhændes til underpris.

Panteretten i henhold til stk. 3 skal kunne opgives ved aftale.

Panteretten skal registreres på erhververens konto i den pågældende værdipapircentral samtidig med, at »nettoerhvervelsen« af fondsaktiver registreres på kontoen for at få retsvirkninger efter kapitel 22, dvs. for at pantaveren kan opnå beskyttelse over for retsforfølgning og aftaleerhververe.

Det følger af stk. 4, at Finanstilsynet skal fastsætte frister for den tidsmæssige udstrækning af retten til at etablere pant. I praksis vil der blive tale om relativt korte tidsfrister. I mange tilfælde vil fristen for inddækning af træk og dermed panterettens tidsmæssige udstrækning blive nogle få timer. Ligesom ved betalingsforbeholdet i lov om en værdipapircentral er det foreslået, at retten skal bortfalde automatisk, medmindre långiveren eller betaleren har gjort retten gældende inden udløbet af de af Finanstilsynet fastsatte tidsfrister. Er retten til pant bortfaldet, kan den ikke senere genetableres eller på anden måde påberåbes.

Til § 56

Den professionelle værdipapirhandel er karakteriseret ved, at der omsættes for meget store beløb pr. transaktion, og at de samme værdipapirer oftest omsættes mange gange i løbet af en dag. Det er derfor af afgørende betydning, at et sammenbrud hos en værdipapirhandler ikke forplanter sig til andre værdipapirhandlere ved, at sammenbruddet forhindrer afviklingen af kæder af transaktioner. Dette formål sikres bl.a. ved afviklingskreditter efter § 55.

Med henblik på at bevare dynamikken i denne handel er det vigtigt, at den, der har fået sikkerhed eller pant i en post fondsaktiver, også får adgang til at realisere sikkerheden straks, hvis debitor ikke dækker afviklingskreditten ind inden for den tidsfrist, der er fastsat for handel med den pågældende type værdipapirer. Det er derfor nødvendigt, at realisationsfristen på 8 dage, som er fastsat i retsplejelovens § 538 a, fraviges for fondsaktiver, der er stillet